

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viite:

Elenius, L. 2019. Ruoka meni tietokirjojen kärkeen. Kirjastoletti 112 (4), 38.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ruoka meni tietokirjojen kärkeen

Tuoreiden tilastojen mukaan kirjoja luetaan vähemmän kuin ennen. Lapset lukevat paljon, mutta yli 15-vuotiaat nuoret kaikkein vähiten.

Teksti: Leena Elenius

Suomalaisten lukemien kirjojen määrä on laskenut huomattavasti. Moni lukee edelleen, mutta vähemmän kuin ennen. Aktiivilukijoita, eli yli 10 kirjaa puolesta vuodesta lukevia, on eniten 10-14-vuotiaissa. Erityisen vähän heitä on 15-24-vuotiaissa. Nuorten miesten joukossa aktiivilukijoita on kaikkein vähiten. Myös saman ikäisten naisten aktiivilukeminen on vähentynyt selvästi.

Romaanit ovat suosittuja. kirjallisuuden lajeista salapoliisi- ja jännityskirjallisuus on suosituinta. Muistelmien ja elämäkertojen sekä fantasia- ja scifi-kirjojen suosio on kasvanut. Sota- ja rakkausromaanien lukeminen sen sijaan on vähentynyt, kuten myös runo- ja novellikokoelmien.

Tietokirjojen kokonaissuosiota kasvattaa ruokaa ja ravintoa käsittelevien aiheiden suosio. Ruoanlaittoon liittyvät kirjat olivat tilastoissa mukana ensimmäistä kertaa ja ne ottivat heti tietokirjoissa kärkipaikan. Myös terveyttä, elämäntaitoa ja liikuntaa käsittelevät kirjat ovat suosittuja. Työhön ja opiskeluun liittyvien kirjojen lukeminen on lisääntynyt.

Yhteiskunnallisen kirjallisuuden suosio on kasvanut hieman. Joka kymmenes lukee yhteiskunnallista kirjallisuutta puolen vuoden aikana.

Lukulaitteet harvinaisia

Noin viidennes väestöstä on lukenut kirjoja verkossa tai sähköisesti. E-kirja on tutuin keski-ikäisille ja nuorille lukijoille. Sen sijaan yli 65-vuotiaista vain viitisen prosenttia ilmoittaa lukeneensa e-kirjaa. E-kirjoja luetaan eniten tietokoneen ja älypuhelin avulla. E-kirjan lukemiseen tarkoitetut lukulaitteet eivät ole yleistyneet. Niitä käyttää 1–2 prosenttia väestöstä.

Sanomalehtien lukeminen vähenee koko ajan nuorten ja keski-ikäisten ryhmissä. Päivittäin sanomalehteä (painettua tai verkkolehteä) lukee vajaa 60 prosenttia väestöstä. Nuorissa ikäryhmissä sanomalehtien lukeminen on laskenut merkittävästi. Vain 5 prosenttia 10-14-vuotiaista lukee sanomalehteä päivittäin.

Aikakauslehtien lukeminen on vähentynyt poikkeuksellisen voimakkaasti 15–24-vuotiaiden ryhmässä. Yli neljännes koko väestöstä ilmoittaa, ettei lue koskaan aikakauslehtiä. Aikakauslehden säilyminen osana mediakenttää näyttää olevan vanhemman väestön, ylempien toimihenkilöiden, eläkeläisten lukemisen ja mielenkiinnon varassa.

Lähteenä on käytetty Tilastokeskuksen julkaisua Vapaa-ajan osallistuminen 2017. Lukemisen muutokset. 2019. <https://www.stat.fi/til/vpa/2017/03/index.html> . Lisää tietoa julkaisusta ja tilaston Tietokantataulukoista <https://www.stat.fi/til/vpa/tau.html>

Toimittajan kommentti (laatikkoon):

Lukemisen muutos on näkynyt sekä kirjastossa että tilastoissa. Lukemisen alustat muuttuvat. Toimintaympäristömme digitalisoituu. Kirjaston asiakkaat ovat kuitenkin heterogeeninen ryhmä.

Asiakkaiden tarpeet ja toiveet ovat monimuotoisia. Erilaisia aineistoja ja niiden muotoja tarvitaan eri ryhmille ja eri tilanteisiin. Kirjastossa ollaan haasteiden ja valintojen ääressä, kun erilaiset aineistoformaatit, hankinta- ja tilausmallit ja rajalliset resurssit on sovittava yhteen kirjaston avoimeen, maksuttomaan, esteettömään ja demokraattiseen toimintaan.